

تبیین و تحلیل مفهوم محبت از دیدگاه تربیتی پستالوزی و آکویناس

لادن سلیمی^۱، جعفر باقری^{۲*}^۱ عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی ساری، s.ladan@yahoo.com^۲ دانشجوی دکتری فلسفه تعلیم و تربیت دانشگاه آزاد اسلامی ساری، نویسنده مسئول، jbr9625@gmail.com

چکیده

محبت و دوستی در تعلیم و تربیت، از مهم ترین فضایل محسوب میشود. ارسطو دوستی را مکمل فضایل می داند و فیلسوفان مسیحی، مثل پستالوزی و توماس آکویناس محبت و دوستی را مهم ترین فضیلت تلقی می کنند. آکویناس آن را برترین فضیلت دینی می داند و آرمان محبت بر فلسفه تربیتی پستالوزی فرمانرواست. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و مقایسه مفهوم محبت از دیدگاه پستالوزی و آکویناس انجام شده است. این مقاله در پارادایم کیفی و برای گردآوری داده‌ها، از روش اسنادی استفاده شده است. بنابراین این مقاله درصدد پاسخ گویی به سؤالات زیر می باشد: مفهوم محبت از دیدگاه پستالوزی

مقدمه

دیان الهی، راهنمایی ها و الگوهای اخلاقی برجسته ای برای سعادت در اختیار انسان قرار داده اند. ولی ضد ارزش ها از درون و بیرون برای تهی ساختن مردم از ارزش های دینی و اخلاقی در کارند، و ضربه پذیری انسانها از این ناحیه کم نبوده است. فیلسوفان اخلاق در ادوار مختلف تاریخ، با تحلیل و تبیین مباحث نظری اخلاق و ارایه راه های عملی سعی در اصلاح اخلاق و حل مشکلات علمی نشسری داشته اند. اندیشمندان مسلمان و مسیحی، در زمان های مختلف کتاب ها و مقالاتی در اخلاق به نگارش در آورده اند؛ و هریک به سهم خود در بالندگی آن سهیم بودند.

از جمله کسانی که به این مهم پرداختند و تاثیر زیادی بر فرهنگ بشر داشتند توماس آکویناس و پستالوزی بودند که از فلاسفه بزرگ دوران خویش به شمار می رفتند

پژوهش حاضر با هدف شناسایی و مقایسه مفهوم محبت از دیدگاه پستالوزی و آکویناس انجام شده است. این مقاله در پارادایم کیفی و برای گردآوری داده‌ها، از روش اسنادی استفاده شده است. بنابراین این مقاله درصدد پاسخ گویی به سؤالات زیر می باشد: مفهوم محبت از دیدگاه پستالوزی چیست؟ و مفهوم محبت از دیدگاه آکویناس چیست؟ از دیدگاه پستالوزی و آکویناس در مورد مفهوم شناخت چه شباهت ها و چه تفاوت هایی وجود دارد؟

دیدگاه اخلاقی آکویناس

دیدگاه اخلاقی آکویناس از سویی متأثر از نظریه ی فضیلت ارسطویی و فلسفه ی افلاطونی - مسیحی آگوستین است و از سوی دیگر متأثر از آموزه های کتاب مقدس، رد پای نظریه ی انسان شناسی و طبیعت

چیست؟ و مفهوم محبت از دیدگاه آکویناس چیست؟ از دیدگاه پستالوزی و آکویناس در مورد مفهوم شناخت چه شباهت ها و چه تفاوت هایی وجود دارد؟ و در نهایت، یافته های حاصل از پژوهش نشان داد به نظر آکویناس، مهم ترین فضیلت انسانی در میان همه فضائل به محبت تعلق می گیرد و پستالوزی اساس و شالوده ارتباط بین معلم و دانش آموز را بر اساس مفهوم محبت بیان می دارد که این مفهوم اساس فلسفه و آراء تربیتی وی می باشد.

واژه های کلیدی: آکویناس، پستالوزی، محبت

گرایی ارسطو را در تبیین دیدگاه های مربوط به فضیلت و سعادت به خوبی می توان مشاهده کرد. و تأثیر دیدگاه های دینی را در تفسیر سعادت حقیقی و اقسام فضایل می توان دید. تبیین آکویناس از سعادت در آغاز به همان معنای سعادت با او دایمونای ارسطویی است که آن را با توجه به طبیعت انسان، فعالیت عقلانی یا به گفته ارسطو زندگی مطابق با فضایل و یا بهترین فضیلت می داند [1]. سعادت حقیقی در نظر آکویناس که به معنای معرفت خداوند است بر اساس آموزه های دینی مسیحیت قابل توجیه و تبیین می باشد. لازمه ی دستیابی به این نوع سعادت برخورداری از فضایل مختلف اخلاقی، عقلانی و دینی است. محبت به عنوان برترین فضیلت دینی در این رابطه نقش بسیار مهمی ایفا می کند [2].

اقسام فضایل

یکی از مهم ترین مباحثی که در اخلاق فضیلت، موجب تمایز بین یونانیان و مسیحیان شده است، دیدگاه ویژه ای است که مسیحیان در مورد فضایل و اقسام آنها دارند. در یونان همه ی فضایل انسانی؛ اعم از اخلاقی و عقلانی را امری اکتسابی می دانند. در حالی که در مسیحیت، برخی از فضایل را اکتسابی می دانند و برخی دیگر را دینی یا الهامی یا الهیاتی است [3].

الف. فضایل اکتسابی

فضایل اکتسابی فضایی هستند که با تلاش و تکرار فرد حاصل می شوند. یعنی برای اتصاف به این دسته از فضایل، ملکه شدن آنها لازم است. از این رو فضایل اکتسابی تنها در نتیجه ی فعالیت آگاهانه ی انسان به وجود می آیند. اتصاف به این فایل آسان نیست، زیرا افعال انسانی به دو سوی فضیلت و ردیلت کشیده می شود، بنابراین انسان